

بسمه تعالی

مشکلات بررسی شده فرش دستباف:

سال ۱۳۵۰-

- ۱- بسته شدن راهها در ماههای دی و بهمن بعلت برف و بارندگی
- ۲- تقلیل ارزش دلار و افزایش دستمزد
- ۳- کرایه حمل کالا با ۷/۵٪ افزایش
- ۴- سور شارژ بعلت بسته بودن کانال سوئز ۱۷/۵٪
- ۵- نرخ کرایه آمریکا از خلیج فارس ۲ برابر نرخ کرایه حمل به اروپا

سال ۱۳۵۱-

ورود کشورهای پاکستان، هند، مغولستان، بلغارستان، رومانی به بازار فرش

سال ۱۳۵۲-

افزایش قیمت پنبه و پشم، افزایش دستمزد و بالا رفتن تقاضای داخلی

سال ۱۳۵۳-

۱- افزایش دستمزد کارگران قالی باف

۲- افزایش قیمت مواد اولیه

۳- در نتیجه قیمت فرش از دست دادن قدرت رقابت علیرغم کیفیت بالای فرش ایران

سال ۱۳۵۴-

تنزل مقام صادرات که در سال ۵۳ مقام اول و در سال ۵۴ مقام دوم بعد از صادرات پنبه

۱- افزایش تقاضای داخلی

سال ۱۳۵۵-

۱- ترقی بی رویه قیمت کالاها از جمله فرش

۲- بالارفتن دستمزد و افزایش قیمت تمام شده

۳- تشدید رقابت کشورهای افغانستان، هندوستان، ترکیه، پاکستان، رومانی با طرح و نقش ایرانی

سال ۱۳۵۶-

مقام اول صادرات

سال ۱۳۵۷-

۱- عدم تعقیب جدی سیاست های ارزی و توجه کمتر به بازرگانی خارجی و کاسته شدن کیفیت فرش و ازدست دادن بازار جهانی

سال ۱۳۵۸-

رشد ۸۹٪ صادرات و صعود رتبه صادرات از رتبه ۲ در سال ۵۷ به رتبه اول در سال ۱۳۵۸.
بزرگترین خریدار آلمان غربی

سال ۱۳۵۹-

- ۱- بلوکه شدن ذخائر ارزی در بانکهای آمریکا
- ۲- بحران گروگانگیری
- ۳- بروز جنگ تحمیلی
- ۴- عدم وجود برنامه مشخص اقتصادی
- ۵- تحریم اقتصادی از سوی کشورهای اروپائی و آمریکا
- ۶- رجوع به بازارهای واسطه
- ۷- مشکلات و نارسائی های موجود در امر تولید کالاهای صادراتی
- ۸- افزایش تورم داخلی و افزایش هزینه های تولید
- ۹- نارسائی در شبکه حمل و نقل
- ۱۰- افزایش شدید نرخ بازار سیاه ارز
- ۱۱- افزایش نرخ مالیاتی برای کالای صادراتی
- ۱۲- تشدید رکود اقتصادی در کشورهای اروپائی

سال ۱۳۶۰-

- ۱- کاهش قیمت هر مترمربع فرش صادراتی بمیزان ۱۴/۵۳٪
- ۲- علیرغم افزایش مدت واریز پیمانهای صادراتی فرش از ۸ ماه به ۱۲ ماه اثراتی در صادرات فرش نداشت
عوامل رکود صادرات فرش:

۱- اشباع بازارهای اروپائی از فرشهای بافت ایران؛ بعلت صادرات بی رویه و صدور غیر مجاز

۲- رقابت کشورهای هندوستان و پاکستان با ایران و کاهش قیمت فرش دستباف آنها و تصاحب بخش عمده ای از بازارهای جهانی

۳- گرانی بیش از حد فرش های ایرانی که معلول هزینه تولید است

۴- عدم فعالیت صادرکنندگان با سابقه و صدور فرش توسط افراد غیر حرفه ای

۵- ارزیابی گمرک براساس قیمت روز بازار داخلی

* خریداران رتبه اول آلمان و رتبه دوم ایتالیا

سال ۱۳۶۱-

کاهش صادرات ۵۵-٪ نسبت به ۱۳۶۰ علیرغم افزایش واریز پیمانهای ارزی از یکسال به ۱۴ ماه سیر نزولی صادرات فرش ادامه داشت.

دلایل:

۱- خروج غیر مجاز فرش دستباف از مرزها

۲- گرانی فرش دستباف بدلیل افزایش دستمزد و کمبود مواد اولیه و وجود بورس بازی بر روی این کالا

۳- تشدید رقابت کشورهای مقلد بافت فرش ایران

۴- اشباع بازارهای عمده فرش دستباف خصوصاً در آلمان

سال ۱۳۶۲-

در این سال تشویقات از سوی دولت برای افزایش صادرات از جمله مجوز فروش ارز مرجوعی در حساب های صادرکنندگان که موجبات افزایش ۳۲ درصدی صادرات فرش شد

رتبه خریداران: آلمان اول- ایتالیا دوم- انگلیس سوم

سال ۱۳۶۳-

علیرغم برقراری جایزه ریالی جهت تشویق صادرات، ولی صادرات فرش با ۷٪ کاهش روبرو شد

سال ۱۳۶۴-

افزایش ۷۰ درصدی وزن صادراتی فرش و ۲۹٪ ارزش نسبت به سال ۱۳۶۳

دلایل:

۱- تداوم سیاستهای تشویقی دولت برای صادرات غیرنفتی

۲- معافیت صادرات به شرط اجرای تعهدات پیمان ارزی

۳- اعطای تخفیفات ارزی به صادرکنندگان فرش

سال ۱۳۶۵-

۱۲۰٪ افزایش وزنی و ۲۰۹٪ افزایش ارزش

دلایل:

۱- بهبود کیفیت فرش صادراتی

۲- قابلیت رقابت بدلیل تخفیف در پیمانهای ارزی فرش

۳- افزایش نرخ ریالی ارز صادراتی

* ۴- موفقیت فرش های ایرانی در بازارهای خارجی علیرغم سخت ترین شرایط رقابت کشورهای چین، هند، پاکستان،

افغانستان و مراکش با ایران

کشور آلمان کماکان بزرگترین بازار خرید فرش ایران بود با حجم ۵/۲۵ میلیون متر مربع به ارزش ۱۰۲۰ میلیون مارک

که ۳۵٪ سهم واردات فرش آلمان را بخود تخصیص داده است

سال ۱۳۶۶-

در این سال نیز صادرات فرش با ۳۵/۴٪ افزایش روبرو شد

دلایل:

۱- تداوم سیاستهای تشویقی دولت

۲- اعطای تخفیف های ارزی به صادرکنندگان

۳- اجازه واردات در مقابل صادرات

۴- خرید واریزنامه های صادراتی بازا هر دلار ۳۵۰ ریال بیش از نرخ رسمی توسط بانکها

سال ۱۳۶۷-

با کاهش ۳۵/۱٪ ارزش صادرات فرش علیرغم ادامه سیاستهای تشویقی دولت برای صادرکنندگان

دلایل:

۱- تنزیل نرخ واریزنامه ها به دنبال اجرای سیاستهای جلوگیری از افزایش بی رویه قیمت ارز

۲- نوسانات شدید نرخ ارز در بازار آزاد بعد از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ و انتظارات جدید در مورد سیاستهای بازرگانی

خارجی

۳- کاهش ارزش صادرات فرش

سال ۱۳۶۸-

افزایش ۷٪ در وزن و ۱۲۵ در ارزش

دلایل:

- ۱- استقبال از فرش های گران قیمت و گرایش صادرکنندگان به صدور فرش های گران قیمت
- ۲- اعمال سیاستهای جدید درخصوص قیمت گذاری فرش های گران قیمت و سوق صادرات قاچاق به کانال رسمی
- * آلمان همچنان مقام اول را دارد و سپس سوئیس و ایتالیا. سهم این سه کشور ۷۵٪ صادرات فرش ایران

سال ۱۳۶۹-

افزایش ۳۹ درصدی صادرات فرش و مقام اول

دلایل:

- ۱- تغییر ترکیب صادرات فرش پیرو سیاست بانک مرکزی مبنی بر خرید ارز حاصل از صادرات به نرخ شناور
- سال ۱۳۷۱-

رشد صادرات فرش به بیش از یک میلیارد دلار

دلایل:

- ۱- معافیت اقلام صادراتی صنایع دستی از سپردن پیمان ارزی
- ۲- تسهیل در امر صدور فرش دستباف
- ۳- خرید ارزهای حاصله به نرخ شناور
- ۴- توقف قاچاق صدور فرش
- ۵- آزادسازی تدریجی تجارت خارجی و اصلاح روش ها و بهبود مقررات موجود در بخش تجارت

سال ۱۳۷۲-

افزایش صادرات فرش بمیزان ۲۶/۱٪ و رسیدن به ۱/۴ میلیارد دلار صادرات فرش

دلایل:

- ۱- برگزاری شرکت در نمایشگاههای بین المللی
- ۲- ایجاد تسهیلات صادراتی
- ۳- آزادی واردات در مقابل صادرات
- ۴- خرید ارزهای صادراتی به نرخ شناور

۵- اعطای تسهیلات ریالی با نرخ ترجیحی در بخش صادرات به صادرکنندگان توسط بانکها و ایجاد انگیزه
سال ۱۳۷۳-

مشکلات:

- ۱- تضعیف مداوم دلار در بازارهای بین المللی و نوسانات شدید آن
 - ۲- برقراری کنترل های ارزی
 - ۳- سلب امتیاز واگذاری واردات در مقابل صادرات و واگذاری به اشخاص دیگر
 - ۴- توقف صادرات برخی اقلام در ادامه سیاستهای مبارزه با گرانفروشی
 - ۵- لزوم بازگرداندن ۵۰٪ ارز صادراتی
- مثبت ها:

- ۱- تلاش های مستمر جهت بازاریابی و تبلیغات گسترده
 - ۲- شرکت در نمایشگاههای تخصصی و بین المللی
- سال ۱۳۷۴-

کاهش از ۲۱۳۳ میلیون دلار به ۹۸۱ میلیون دلار
کاهش صادرات بدلیل:

- ۱- برقراری سیاست بازگرداندن ۱۰۰٪ ارز حاصل از صادرات
 - ۲- خرید ارز صادرکنندگان به نرخ صادراتی (۳۰۰۰ ریال)
- سال ۱۳۷۵-

- علیرغم عدول از سیاستهای بازرگانی خارجی سال ۱۳۷۴ ازجمله:
- ۱- افزایش مهلت واریز ارزهای صادراتی از ۶ ماه به ۸ ماه
 - ۲- مجوز واردات ۵۰٪ در مقابل ارز صادراتی
 - ۳- کنترل واردات از طریق پیمان سپاری
 - ۴- جلوگیری از نوسانات بی رویه نرخ ارز
 - ۵- تقویت بنیه ارزی کشور
- اما صادرات فرش همچنان با کاهش روبرو بوده است

سال ۱۳۷۶ -

(صادرات با کاهش روبرو شد) ۶۳۵/۷ میلیون دلار

دلایل:

- ۱- اشباع بازارهای فرش
 - ۲- عدم دستیابی به بازارهای جدید
 - ۳- تشدید فعالیت رقبای هندی، پاکستانی
 - ۴- صدور غیر مجاز فرش
 - ۵- افزایش قیمت تمام شده فرش بدلیل تورم هزینه های تولید
 - ۶- کاهش ارزش پول
 - ۷- امکان انتقال مجوز واردات در مقابل صادرات به شخص ثالث از طریق بورس اوراق بهادار
- * در این سال با تدابیر بانک مرکزی اکثر درآمدهای ارزی حاصل از صادرات غیرنفتی به کشور بازگشت

سال ۱۳۷۷ -

صادرات فرش ۵۷۰/۱ میلیون دلار با ۱۰/۳٪ کاهش

دلایل:

- ۱- نرخ پیمان سپاری ۲۶٪ کاهش یافت
- ۲- کلیه صادرکنندگان میتوانند ۱۰۰٪ ارز صادراتی خود را بصورت معامله واریز نامه در بورس یا ورود کالای مجاز اقدام به گشایش اعتبار نمایند
- ۳- خروج کالا برای نمایشگاهها از پیمان سپاری معاف شد
- ۴- بخشی از ارز صادراتی برای تأمین هزینه های بازاریابی با تأیید مرکز توسعه صادرات مجاز شد
- ۵- افتتاح حساب ارزی و نیز صدور ضمانت ها مجاز گردید

سال ۱۳۷۸ -

صادرات فرش ۶۹۱/۲ میلیون دلار

- ۱- افزایش دامنه اختیار صادرکنندگان به نحوه مصرف درآمدهای ارزی حاصل از صادرات کالا موجب افزایش ۲۱/۲ درصدی صادرات نسبت به سال ۱۳۷۷ شد

مشکلاتی که امروز فرش را دچار کاهش تولید کرده است:

- ۱- وجود نگرش سنتی و غیر علمی به فرش دستباف
- ۲- تأمین مواد اولیه نامرغوب برای یک کالای مرغوب
- ۳- عدم حمایت مادی و معنوی دولت از بافندگان فرش
- ۴- عدم تحقیق و پژوهش کافی و عدم دسترسی به اطلاعات علمی روز درخصوص تولید فرش دستباف و بازار پسند جهانی
- ۵- عدم شناخت ذائقه های جهانی و به روز نبودن آن
- ۶- نرخ تورم تولید در مقایسه با نرخ تعسیر ارز و مقابله با رقبای موجود
- ۷- از همه مهمتر رها کردن فرش دستباف ایران از سوی همه دست اندرکاران اعم از بخش خصوصی و دولتی و واگذار کردن بازار فرش به رقبای موجود در بازار جهانی به دلایل مختلف

* قابل دقت:

به آمارهای صفحات ۱۰ و ۱۱ (پیوست) مراجعه فرمائید، فراز و فرودهای قابل تعمقی را در عملکرد صادرات فرش میتوان مشاهده کرد که گویای بسیاری از معضلات و ضعف های مدیران صنعت فرش، سازمان توسعه صادرات، شورایعالی صادرات، وزیران امور خارجه و اتاق های بازرگانی است.

* ما در سالهای ۱۳۶۹ الی ۱۳۷۵ که بحرانی ترین زمان در تاریخ انقلاب است و کاهش بهای نفت و تحریم در بدترین شرایط قرارداداشت صادرات فرش ایران از ۵۰۹ میلیون دلار به ۲۱۳۲/۹ میا یون دلار افزایش یافت که سهم آمریکا از این صادرات بین صفر تا ۲ درصد است. اما در سالهای ۱۳۷۶ تا ۱۳۹۱ که سالهای آرام، کم تنش و بدون تحریم با افزایش درآمدهای نفتی را شاهد بودیم صادرات فرش سیر نزولی را طی کرده درحالیکه کشورهای مقصد، صادرات افزایش یافته است.

* از سال ۱۳۹۲ تا امروز افول صادرات فرش را در ارقام غیرقابل قبول شاهد هستیم که هیچ توجیهی نمی توان برای آن متصور بود.

* جالب اینجاست که ما در سال ۱۳۹۹ دو محصول حساس و فاسد شدنی پسته و سیب را در همین دوره تحریم به ترتیب ۲۰۲۰۰۰ تن پسته و مغز پسته به ارزش ۱۳۶۶ میلیون دلار و ۸۸۵۰۰۰ تن سیب درختی به ارزش ۳۲۷ میلیون دلار را صادر کرده ایم ولی صادرات فرش که نه فساد پذیر است و نه مشکلات محصولات درختی را دارد به ۶۹ میلیون دلار کاهش یافته است!!

این نکات اگر کنار هم گذاشته شود بخوبی ضعف مدیریت را تصویر می نماید.

**متوسط رشد صادرات فرش دستباف
در سال**

سال	متوسط رشد سالیانه (درصد)	زمان
۱۳۵۴ - ۱۳۵۷	-۴/۱	قبل از انقلاب
۱۳۵۸ - ۱۳۶۷	۱۳/۹۲	انقلاب و جنگ
۱۳۶۸ - ۱۳۷۳	۳۴/۹۹	برنامه اول انقلاب
۱۳۷۴ - ۱۳۷۸	-۱۰/۹۶	برنامه دوم توسعه
۱۳۷۹ - ۱۳۸۳	-۶/۳	برنامه سوم توسعه
۱۳۸۴ - ۱۳۸۹	۱/۸۲	برنامه چهارم توسعه
۱۳۹۰ - ۱۳۹۹	-۸/۸۵	برنامه پنجم و ششم توسعه

میزان متراژ فرش دستباف صادرشده

سال	متوسط متراژ صادرشده
۱۳۵۲ - ۱۳۵۴	۴,۴۸۰,۰۰۰ متر مربع
۱۳۵۵ - ۱۳۵۹	۲,۰۷۹,۰۰۰ متر مربع
۱۳۶۰ - ۱۳۶۴	۸۶۸,۲۰۰ متر مربع
۱۳۶۵ - ۱۳۶۹	۳,۳۸۴,۸۰۰ متر مربع
۱۳۷۰ - ۱۳۷۱	۴,۹۱۷,۰۰۰ متر مربع
۱۳۷۲	۹,۶۳۴,۰۰۰ متر مربع
۱۳۷۳	۱۲,۰۶۷,۰۰۰ متر مربع
۱۳۷۴	۸,۶۶۷,۰۰۰ متر مربع
۱۳۷۵ - ۱۳۸۵	۷,۲۹۵,۲۷۲ متر مربع
۱۳۸۶ - ۱۳۸۹	۳,۹۶۷,۵۰۰ متر مربع
۱۳۹۹	۳,۶۸۶,۵۳۳ متر مربع

میزان صادرات فرش دستباف ایران طی دوره ۹۹-۱۳۵۲ و پیش بینی در سال ۱۳۹۰ (میلیون دلار)

سال	مقاصد صدور فروش (تعداد کشورها)	صادرات فرش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	مقدار (هزار مترمربع)	قیمت هر مترمربع (دلار)	صادرات به آمریکا (میلیون دلار)	سهم صادرات به آمریکا از کل (درصد)
۱۳۵۲	۵۰ کشور	۱۰۳/۳	۱۱/۷	۳۹۰۷	۲۶/۴	۹	۸/۷
۱۳۵۳	۶۶	۱۱۸/۸	۱۴/۳	۴۷۸۵	۲۴/۸	۹	۷/۵
۱۳۵۴	۵۴	۱۰۶	۱۴/۲	۴۷۴۹	۲۲/۳	۹/۸	۹/۲
۱۳۵۵	۳۴	۹۴/۵	۶/۸	۲۲۷۴	۴۱/۶	صفر	صفر
۱۳۵۶	۵۵	۸۲/۸	۵/۹	۱۹۹۴	۴۱/۵	۷/۲	۸/۷
۱۳۵۷	۵۰	۸۳/۹	۵/۵	۱۸۳۸	۴۵/۶	۹/۲	۱۱
۱۳۵۸	۴۰	۴۰۸/۹	۷/۶	۲۵۵۵	۱۶۰/۰	۴۵/۵	۱۱/۱
۱۳۵۹	۳۵	۴۲۵/۱	۵/۵	۱۷۳۴	۲۴۵/۲	۲/۷	۰/۶
۱۳۶۰	۲۵	۱۴۹/۴	۲/۱	۷۱۳	۲۰۹/۵	۹/۱	۶
۱۳۶۱	۳۰	۶۷	۱	۳۴۲	۱۹۵/۹	۵	۷/۵
۱۳۶۲	۳۴	۸۸/۹	۲	۶۸۳	۱۳۰/۲	۱۰	۱۱/۲
۱۳۶۳	۳۸	۸۹/۸	۳	۱۰۶۸	۸۴/۱	۱۳/۳	۱۴/۸
۱۳۶۴	۴۰	۱۱۵/۱	۵	۱۵۳۵	۷۵/۰	۲۰/۵	۱۷/۸
۱۳۶۵	۴۸	۳۵۶	۱۱	۲۷۲۱	۱۳۰/۸	۵۷/۶	۱۶
۱۳۶۶	۴۷	۴۸۲/۱	۱۴	۴۶۶۷	۱۰۳/۳	۵۰/۳	۱۰/۴
۱۳۶۷	۵۲	۳۰۸/۸	۸/۳	۲۷۶۷	۱۱۱/۶	۰/۸۲	۰/۲۶
۱۳۶۸	۵۵	۳۴۴/۷	۹	۳۰۰۰	۱۱۴/۹	صفر	صفر
۱۳۶۹	۵۳	۵۰۹/۱	۱۱/۳	۳۷۶۷	۱۳۵/۱	۰/۰۸	صفر
۱۳۷۰	۷۳	۱۱۶۱/۲	۱۵/۵	۵۱۶۷	۲۲۴/۷	۱/۷	۰/۱۴
۱۳۷۱	۹۰	۱۱۰۵/۶	۱۴	۴۶۶۷	۲۳۶/۹	۱۳/۹	۱/۲
۱۳۷۲	۸۳	۱۳۸۴	۲۸/۹	۹۶۳۴	۱۴۳/۷	۲۷/۵	۲
۱۳۷۳	۸۵	۲۱۳۲/۹	۳۶/۲	۱۲۰۶۷	۱۷۶/۸	۲۱/۹	۱
۱۳۷۴	۷۸	۹۸۱/۱	۲۶	۸۶۶۷	۱۱۳/۲	۵/۶	۰/۵۷
۱۳۷۵	۸۲ کشور	۶۴۲/۵	۲۱/۴	۷۱۳۴	۹۰/۱	۳	۰/۴۷
۱۳۷۶	۸۴	۶۳۵/۷	۲۳/۷	۷۹۰۰	۸۰/۵	۴/۷	۰/۷

سال	مقاصد صدور فروش (تعداد کشورها)	صادرات فرش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	مقدار (هزار مترمربع)	قیمت هر مترمربع (دلار)	صادرات به آمریکا (میلیون دلار)	سهم صادرات به آمریکا از کل (درصد)
۱۳۷۷	۸۳	۵۷۰/۱	۲۱/۹	۷۳۱۵	۷۷/۹	۳/۵	۰/۶
۱۳۷۸	۹۷	۶۸۹/۶	۲۶/۳	۸۸۰۹	۷۸/۳	۵	۰/۷
۱۳۷۹	۹۸	۶۴۴	۲۵/۶	۸۵۵۲	۷۵/۳	۹۶	۱۵
۱۳۸۰	۹۹	۵۳۷/۲	۲۲/۵	۷۵۳۵	۷۱/۳	۵۸	۱۰/۸
۱۳۸۱	۱۰۱	۵۳۵	۲۰/۹	۶۹۹۹	۷۶/۴	۱۲۴/۵	۲۳/۳
۱۳۸۲	۹۶	۵۳۷/۴	۲۰/۴	۶۸۲۲	۷۸/۸	۱۲۹/۶	۲۴/۱
۱۳۸۳	۹۸	۴۹۷/۹	۲۰/۵	۶۸۴۶	۷۲/۲	۹۵	۱۹
۱۳۸۴	۹۶	۴۶۱/۲	۱۶/۲	۵۴۲۸	۸۵/۰	۹۰/۸	۱۹/۶
۱۳۸۵	۹۶	۴۳۶/۱	۱۴/۸	۶۹۰۸	۶۳/۲	۹۷	۲۲/۲
۱۳۸۶	۱۰۱	۳۹۸/۱	۱۰/۷	۴۹۲۲	۳۷/۲	۷۰/۸	۱۷/۸
۱۳۸۷	۱۰۳	۴۲۲	۷/۷	۳۵۴۲	۵۴/۸	۵۸/۸	۱۴
۱۳۸۸	۳۶	۴۹۴/۸	۷/۹	۳۶۳۴	۶۲/۳	۸۱/۸	۱۶/۵
۱۳۸۹	۳۷	۵۵۵	۸/۲	۳۷۷۲	۶۷/۴	۷۵	۱۳/۵
۱۳۹۰	۳۸	۵۴۹/۵				۰/۴	۰/۰۷
۱۳۹۱	۳۱	۴۲۷/۵				صفر	صفر
۱۳۹۲	۳۰	۳۱۴/۸				صفر	صفر
۱۳۹۳	۳۴	۳۳۰/۶				صفر	صفر
۱۳۹۴	۶۷	۲۹۰/۷				۹	۳
۱۳۹۵	۷۸	۳۵۹/۸				۹۷	۲۷
۱۳۹۶	۷۲	۴۲۶/۲				۱۲۵	۲۹/۳
۱۳۹۷	۸۰	۲۳۸/۵				۴۱/۳	۱۷/۳
۱۳۹۸	۱۷	۷۰/۵				صفر	صفر
۱۳۹۹	؟	۶۷				؟	؟

توجه: در سالهای ۱۳۷۲ تا ۱۳۸۵ بیش از دو برابر متراژ سالهای قبل از ۱۳۷۲ رشد مشاهده می شود.

* از سال ۱۳۸۶ به بعد بدلیل افزایش درآمدهای نفتی در دوره های رئیس جمهور وقت دکتر احمدی نژاد؛ عموماً تولید داخلی در تمامی ابعاد به فراموشی سپرده شده و در عوض واردات رشد یافته است. که می توان به این سالها، سالهای تضعیف تولید یا مرگ تولید نسبت داد.

* موضوع تحریم از سال ۱۳۹۷ پیش آمده و بخشی هم در سالهای ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۴؛ لذا کاهش تولید چندان ربطی به تحریم نداشته است. بلکه عدم اهمیت دولت و بخش خصوصی ذیربط به این تولید و همچنین تورم بی سابقه در این سالها رقابت در قیمت را دشوار کرده است.

* فرض کنیم که امروز بازار صادرات از محدودیت خارج شود. آیا تولیدکنندگان که به مرور ایام ترک این شغل را کرده اند، می توانند نیاز صادرات را تأمین نمایند؟
مگر اینکه از موجودی بازار استفاده گردد که قطعاً مقطعی است.

* وقتی قیمت کف و سقف یک متر مربع فرش دستباف را مورد تحلیل قرار می دهید (کف: ۷ تا ۸ میلیون ریال و سقف: ۴۰ تا ۶۰ میلیون تومان) اهمیت ارزش افزوده این تولید را می توانید درک کنید.

آیا کالائی در بخش تولید ما چنین ارزش افزوده ای را دارد؟
پس چرا عقلا و مسئولین این بازار را به دیگران واگذار کرده اند؟
* در بخش اشتغال نیز با سه پارامتر روبرو هستیم:

الف- اکثر این اشتغال در روستاها و عمده درآمد حاصله برای تکمیل درآمد خانوار و با استفاده از فرصت های خالی خانواده است

ب- سرانه سرمایه گذاری برای هر شغل کمتر از ۵۰۰ میلیون ریال در مقایسه بخش صنعت که بیش از ۵۰۰۰ میلیون ریال است

ج- ارزش افزوده بالا و ارزش آوری کالائی که همه نقاط جهان را بدون تبلیغ مسحور نام ایران می کند با هیچ کالائی در جهان قابل مقایسه نیست

سؤالات:

- (۱) - نقش دولت برای حفظ اشتغال صنعت فرش چیست؟ (۲ میلیون شغل و یا ۸ میلیون نفر بهره مند از مزایای این شغل "بعد خانوار روستائی ۴ نفر")
- (۲) - نقش و سیاست دولت برای معرفی این صنعت در جهان چیست؟
- (۳) - نقش سفارتخانه ها، سازمان توسعه تجارت، شورای عالی صادرات و اتاق های بازرگانی چیست؟
- (۴) - برای جبران نرخ تورم تولید و تفاوت آن با افزایش نرخ ارز چه باید کرد؟
- (۵) - واگذاری این صنعت به سایر کشورها تا کی ادامه دارد؟
- (۶) - صادرات ۶۹ میلیون دلار فرش در حال حاضر در مقایسه با ۲/۲ میلیارد دلار در سال ۱۳۷۳ (اوج بحران پولی و مالی و تحریم کشور) هیچ توجیه علمی و منطقی ندارد؛ جز بی تفاوتی و واگذاری بازار جهانی به دیگران!!

نتیجه:

بیش از ۳۵۰۰ سال تاریخچه نساجی در ایران را امروز به کجا رسانده ایم؟ در ششم اردیبهشت سال ۱۳۴۰ سنگ بنای انجمن صنایع نساجی ایران گذاشته شد و مدیرانی چون روانشادها کاشانی پور، مقدم، تفضلی، لاجوردی، فرقانی و بسیاری از زعمای دیگر این انجمن را راهبری کردند. تولید پشم، پنبه، کرک، ابریشم و تولید پارچه های نفیس حتی پارچه لباس نظامیان بریتانیا از ایران تأمین می شد. فرش دستباف ایران که برندی جهانگیر است و در هر خانه و سرا و اداره و موزه ای در پهنه کره زمین نشان از نام ایران و فرش دستباف آن دارد. نگین درخشانی از نام ایران بوده و هست. اما بعد از انقلاب از اواسط دهه دوم افول آن را در همه ابعاد ناظر هستیم؛ از تولید پنبه و پشم و ابریشم گرفته تا فرش و پارچه و لباس. وقتی آمارهای از سال ۱۳۴۹ تا ۱۳۹۹ را مورد مطالعه و تحلیل و بررسی قرار می دهیم جز ضعف مدیریت و جزیره ای فکر و تدبیر کردن سبب دیگری را نمی توانیم بیابیم. هیچ چیز و هیچ کسی را در جای خودش نمی بینیم. پولدارهای جهان را اگر بجای دهک دهم درآمد بحداقل محاسبه یعنی یک درصد از جمعیت جهان در نظر بگیریم عددی بالغ بر ۷۸ میلیون نفر می شوند که اگر سهم شان از فرش ایران فقط یک مترمربع باشد باید بازار ۷۸ میلیون متر مربعی را در اختیار داشته باشیم درحالیکه بالاترین رقم تولید در طی سالهای ۴۹ تا ۹۹ از ۱۲،۰۰۰،۰۰۰ مترمربع در سال تجاوز نکرده است. پس بازار جهانی وجود دارد. سهم آمریکا و تحریم و غیره از ۲۵٪ تجاوز نمی کند.

لذا مشکل را باید در مدیریت داخلی کشور جستجو کرد و این نقص فقط منحصر به فرش نیست. هر روز یک صنعت را با تصمیمات نامعقول و مطالعه نشده و غیرتخصصی از صحنه تولید خارج می کنیم. یک روز طلا و صنایع مستظرفه، روز دیگر صنایع چرم، روز دیگر کفش و پوشاک و روز دیگر فرش و روزهای دیگر ...

سفارتخانه های ما که هر ساله باید کف اتاق و دیوارهایشان از فرش و تابلو فرش های ایران تزئین یافته و با فروش آن هر ساله تعویض نمایند، خود ۲۱۰ نمایشگاه کوچک جهانی در تمامی کشورها خواهد بود با مشتریانی بسیار، اما ششم اقتصادی اساساً در وزارت امور خارجه ما نیست. لذا آثاری از تحلیل بازارهای جهانی را هم نداریم. از طرفی سودهای حاصل از رانت خواری تجاری در ایران که صبح سرمایه گذاری می کنند و بعد از ظهر با سود بازپس می گیرند. تجارت از قبل تولید جای خود را به این سوداگری داده است و چون با کم قانع نیستند اینگونه تجارت ها را از اهداف اقتصادی خود خارج کرده اند.

مثال دبیر دوم چین در قم

وقتی تصمیم گیری ها و تصمیم سازی ها جزیره ای میشود؛ دیگر منافع یک کار بزرگ که می تواند ۲ میلیون اشتغال شرافتمندانه را به ۳ میلیون و بیشتر ارتقاء دهد و هر روز تولید از تخصص و ابداع و نوآوری بیشتری برخوردار شود و نام ایران را در مسجدها و کلیساها و کنیسه ها و معابد و کاخ ها و برخی از خانه ها بسادگی نقش آفرین کند بدون هیچ هزینه تبلیغاتی و رسانه ای و روحیه لطیف انسانی ایرانی ها را در نقش و لطافت منحصر بفرد فرش دستباف به مردم دنیا شناساند و تبلیغات بد خواهان و ایران هراسان را نقش بر آب کرد.

از دیدگاه تصمیم گیران بدور و مسائل بسیار جزئی و غیر ضرور در دستور کار قرار می گیرد و بتدریج افول این صنعت را موجب و بازار را به کشورهای دیگر واگذار می کنیم همانند پوشاک و صنایع و محصولات طلا و غیره.

محمد عیدیان